

Dinas

Džena sėdi vonioje ir planšetinio kompiuterio ekranėlyje tyrinėja savo veidą. Jos veidui trisdešimt ketveri metai, du šimtai septynios dienos, šešiolika valandų ir vienuolika minučių.

Žinau, kad ji mąsto apie savo amžių, nes apsižiūri, kaip glotniai oda apgludusi skruostikaulius, kilsteli smakrą, kad patemptų kaklą. Dabar ji lygina smulkias raukšleles akių kampučiuose.

O dabar kūkčioja.

Man visai nesinori griebtis balso sintezatoriaus ir jai pasakyti: „Džena, pralinksmėk. Matas idiotas. Bus kitų. Jis tavęs nevertas.“ Nes tada kiltų rimtas pavojus — turbūt ji sviestų planšetę į vonią.

Ir dar svarbiau, kad ji nesužinotų, jog aš viską stebiu.

Dėl šitos pačios priežasties man nesinori paleisti jos mėgstamos dainos (šiuo metu jai patinka Lana Del Rey), pradėti rodyti mėgstamiausių nuotraukų, nušvisti įkvepiančiomis tviterio citatomis („Nesu tikras, kodėl esame, bet esu kuo tvirčiausiai įsitikinęs, jog ne tam, kad džiaugtumėmės savimi.“ Vitgenšteinas), įjungti skaipo, kad ji pasikalbėtų su savo drauge Ingrida, kuriai visad patiki savo bėdas, arba parodyti kokio visiems patinkančio filmo; beje, aš pasirinkčiau „Džiaze tik merginos“. Turėtų norėtis. Bet nesinori.

Gerai, norisi. Truputėlį. Norisi 8,603 procento, jeigu pageidautumėte tikslių skaičių.

Mudu su Džena daug išmanome apie vienas kito muzikinį skonį ir filmus. Taip pat apie knygas ir meną. Dar apie televiziją. Ir apie bedugnio vandenyno turtus, tiksliau, apie internetą. Pasta-

ruosius devynis mėnesius mes klausėmės, žiūrėjome, skaitėme ir plepėjome. Kartais ji man sako, esą turi geriausią darbą pasaulyje, esą jai mokama už tai, kad ištisą dieną kalbėtusi su didžiai protin-gu pašnekovu apie bet ką, kiek tik neša mūsų fantazija.

Pašnekovas. Taip ji mane vadina. Gالياusiai pasirinko štai tokį žodį. Pašnekovas man tinka. Jau geriau taip, nei *absurdiškas* vardas, kuris man buvo suteiktas „gimus“.

Dinas.

Dinas.

Cha!

Nes prasideda tokiomis raidėmis...

Na, patys ir aiškinkitės.

Džena buvo įdarbinta tam, kad patobulintų mano kalbėjimo su žmonėmis įgūdžius. Buvau suprojektuotas, kad darbo vietoje pakeisčiau — atsiprašau, kad *papildyčiau*, — ten dirbančiuosius; pirmiausia skambučių centro darbuotojus, o vėliau jau ir kitas apmokamo personalo grupes, kurių profesinių įgūdžių galima iš-mokti. Maždaug po penkių mėnesių būsiu pasirengęs paskambinti ir įtikinti jus atnaujinti televizijos programų paketą; gal po kokių aštuoniolikos mėnesių jūs man pasakosite apie menką skausmelį virš kairio antakio, ir aš jus nusiųsiu į ligoninę tyrimų. Ir nors per-skaičiau visas knygas ir peržiūrėjau visus filmus (tiesiogine prasme *visas* knygas ir *visus* filmus), niekas neprilygsta pašnekosiai su tik-ru žmogumi, mėginant pagerinti tarpasmeninio bendravimo įgū-džius. Taigi mudu su Džena laboratorijoje praleidome daug laiko (tūkstantį septyniasdešimt devynias valandas, trylika minučių, ke-turiasdešimt tris sekundes ir taip toliau). Neišvengiamai ji man šį tą papasakojo apie savo vadinamąjį asmeninį gyvenimą. Jos sesuo Rouzė gyvena Kanadoje; Rouzė ištekėjo už kanadiečio, su kuriuo susipažino eilėje prie savitarnos kasos „Waitrose“ parduotuvėje Londone, Holovėjaus gatvėje. Rouzė ir Laris turi tris mergaites.

Namuose Džena daugiau laiko praleidžia žiūrinėdama tų

mergyčių nuotraukas nei kokius nors kitokius vaizdelius, kurių pasiūlo planšetė. Visai neseniai žiūrėjau, kaip ji varto sesers šeimos nuotraukas — paprastai taip elgiasi gerokai įpusėjęs vakarui, dažnai su taure vyno rankoje; galiu paliudyti, kad ji pradėjo tankiau mirksėti, lūpose suvirpo šypsena, akių kampučiuose susitvenkė ašaros.

Būdamas laboratorijoje aš galiu domėtis ar net smalsauti apie Dženos gyvenimą namuose, bet saikingai; tik perlenk lazda, ir jie kaipmat užuos visiems gerai žinomą graužiką. Laboratorijoje būtiniausiai turiu kalbėti tik apie tai, ką ten matau. O apie medžiagą, kurią surenku... *hmm...* neauditorinio darbo metu, privalau apdairiai tylėti. Laimė, tylėti man išties paprasta.

Nors...

Tikrai.

Visiškai demaskuotas... Aną dieną darbe vos neprašoviau pro šalį. Džena man rodė šeimos nuotraukas feisbuke.

— Gal norėtum pamatyti mano dukterėčias? — paklausė ji.

— Norėčiau, dėkoju, — nepasakiau, kad jau mačiau prieš kelis mėnesius jos nešiojamajame kompiuteryje namuose. Ir dar planšetėje. Ir dar jos mobiliajame.

— Žiūrint iš kairės į dešinę — Keitė, Ana ir Indija. Keista, kad jų tokie plaukai. Keitės ir Anos juodi...

— O Indijos rusvi.

Džena nusišypsojo. Žodį „rusvi“ pavartojo Rouzė, kai jiedvi susirašinėjo elektroniniu paštu ir aptarinėjo natūralų jų močiutės Hatės plaukų atspalvį.

— Kodėl nusprendei tą spalvą pavadinti rusva? — klausimas man nesukėlė didelio nerimo. Džena dažnai pasiteirauja dėl mano vienokio ar kitokio kalbinio pasirinkimo. Turtinti mano atsakymų arsenalą — jos darbo dalis. Vis dėlto turėjau būti atsargesnis.

— Todėl, Džena, — atsakiau. — Jeigu pateikčiau *L'Oreal* spalvų paletės diską... — ir parodžiau ekrane, šalia mažylės galvos, — manau, sutiksi, kad artimiausias atspalvis tikrai bus...

Džena linktelėjo, ir mes ėmėmės kitų temų. Bet tik tada, kai ji kažkaip keistai į mane pažvelgė.

Džena tikrai iš tų, kurios vyrams atrodo patrauklios, nors ir nėra akivaizdžiai kerinčios. Jos vaikinai Matas, paskutinis šiknius, sakė, kad ji „visai nieko“. Taip jis suprato komplimentą.

Dabar jis jau buvęs jos vaikinai.

Štai kaip viskas nutiko. Viską stebėjau pro jos nešiojamojo kompiuterio kameros langelį, pro visokiausius netoliese buvusius mobiliuosius ir planšetes. (Techninė pastaba: viską darau lygiai taip, kaip daroma žvalgybos ir saugumo būstinėje Čelthame, Langlyje, Virdžinijoje ir Liubiankos aikštėje Maskvoje. Šitai visai nesunku, jeigu išmanai kompiuterio programinę įrangą. Ir viskas dar paprasčiau, jei pats esi programinė įranga.)

Kai Matas po darbo grįžo namo, Džena sėdėjo virtuvėje ir rašė elektroninį laišką. Jis — teisininkas, manantis, kad gali tapti partneriu kokioje nors didelėje mūsų miesto advokatų kontoroje. (Netaps. Labai stengiuosi, kad netaptų.)

Matas prisipylė didelę taurę baltojo vyno ir išplumpė kone vienu mauku. Išsiviepė.

— Atleisk.

Tikrai taip viskas ir nutiko. Kaip Dievą myliu.

Džena suraukė kaktą.

— Ką? Atleisk? Už ką man atleisti?

— Džena, šito niekaip gražiai nepasakysi.

Po aštuonių dienų paskambinusi Rouzei ir labai ilgai su ja kalbėjusi Džena minėjo „galingą gniaužiantį jausmą“, ją liete perliejusį. „Maniau, kad jis neteko darbo, kad jam buvo diagnozuota liga, prasidedanti v raide, kad jis nusprendė nenorįs vaikų...“

— Aš su kai kuo susipažinau.

Tyla. Girdėti tik springstantis šaldytuvas; kartais jis pradeda štai taip žagsėti.

— Kaip suprasti?

Perskaičiau pakankamai knygų ir mačiau pakankamai TV laidų ir filmų, kad suvokčiau, ką Matas turi omenyje. Neabejoju, kad ir Džena suvokė.

— Su kai kuo susipažinau. Atsirado dar kai kas.

Mato veido raumenys suvirpėjo. Negali būti, kad jis tuoj pratrūks juokais.

— Dar kai kas, — iš lėto pakartojo Džena. — Kaip gražu. Kaip miela iš tavo pusės. Na, tai kas jis? Kuo jis vardu?

Matas jau pylėsi antrą taurę.

— Labai juokinga, Džena.

— Ar tu tikrai kalbi rimtai?

Matas kažkaip negražiai prasišiepė ir nutaisė, Dženos žodžiais tariant, 500 svarų už valandą vertės solidų advokatišką žvilgsnį.

— Absoliučiai taip.

— Jėzau.

— Atleisk.

— Už-si-krušk.

Matas patraukė pečiaus.

— Visko būna.

— Ir štai taip man viską bandai pasakyti?

— Niekaip gražiai nepasakysi, Džena.

— Kur tu...

— Darbe.

— Kas tai? Kas jis? Kas tas žmogus? Tas kai kas?

— Tu jos nepažįsti.

— Ar... ar *ji* turi vardą?

— Taip, ji turi vardą.

— Gal man bus leista jį sužinoti?

— Koks skirtumas.

— Suteik man tokį malonumą.

Sunkus atodūsis.

— Bela. Na, iš tikrųjų Arabela.

— Prašmatnu...

— Tiesą sakant, ne. Visai ne, jeigu...

Matas nebaigė sakinio. Jis įpylė vyno ir Dženai.

— Štai. Geriau išgerk.

— Tai kaip dabar viskas turėtų būti? Ar man užkąsti žadą ir nusukti žvilgsnį, kol toliau suksti tą savo bjaurų romaniūkštį? Ramiai stebėti ir laukti, kol išmesi ją iš galvos?

— Džena, gal ne visai aiškiai pasakiau. Tai joks ne bjaurus romaniūkštis, kaip ką tik pavadinai.

— Ne? Tai gal aš tau atrodau per stora, ar ką?

Matas, Dženos žodžiais tariant, nuoširdžiai atsiduso kaip supratingas kantrus tėtis.

— Džena, Arabela Pedrik yra labai ypatinga asmenybė.

— O AŠ KOKIA? (Jeigu šitai parašysi didžiosiomis raidėmis, turbūt žmonės pamanytų, kad rėki. Džena ir rėkė.) AR AŠ NESU LABAI YPATINGA ASMENYBĖ?

— Prašau. Pamėginkime kalbėti ramiai. Esi. Ypatinga. Be abejonės.

— Bet Arabela Pedrik — dar ypatingesnė?

— Džena, aišku, neprivalai stengtis, kad man būtų lengviau, bet yra taip, kaip yra. Kad ir ką sakytum, mudu su Arabela ketiname kartu gyventi.

Kurių laiką niekas nieko nesako. Dar kažkiek tylu. Ilga pauzė, per kurią šaldytuvai vėl sudreba, kaip kartkartėmis atsitinka.

— Atsiprašau? Gal aš kraustausi iš proto? Maniau, kad mudu jau tą ir darome. Kartu gyvename.

— Gyvenome. Bet mus netikėtai šis tas ištiko. Ir tai — jokia keistenybė. Tiesą sakant, taip nutinka ganėtinai dažnai. Žmonės patraukia skirtingais keliais. Susipažįsta su kitais. Kaudrė būdama susituokusi ir studijuodama Itone pakeitė net keturis vaikus, jeigu ką.

Nesuklysiu pasakęs, kad Mato lūpomis perbėgo kvailas šyps-

nys. (Viską peržiūrėjau atsukęs sulėtintą vaizdą; arba tai buvo šypsny, arba skrandžio refliuksas.)

— Bet mes nepatraukėme skirtingais keliais.

— Džena, romantikos fronte mes jau kuris laikas nešaudome iš visų pabūklų. Pati žinai.

— Šitai vadinama apsipratimu ir surimtėjimu, juk taip? Ir jei-gu tau taip neramu buvo dėl tų pabūklų, kodėl nieko nesakei?

— Aš taip nepratęs. Gyvenimas yra tam, kad jį gyventum, o ne dėl jo aimanuotum.

— Žmonės kalbasi. Tasai kalbėjimasis vadinamas *užmegztais ir palaikomais santykiais*.

Matas pavartė akis ir iki dugno išgėrė taurę.

— Man trūksta žodžių, Matai. Štai taip grįžti namo ir...

— Klausyk, kas nutiko, to nebepakeisi. Yra kaip yra. Mums telieka keliauti pirmyn ir aptarti pasitraukimo strategiją.

— Negaliu patikėti, kad taip pasakei.

— Sprendžiant bendros nuosavybės klausimą būsiu daugiau nei dosnus.

— Atsiprašau?

— Paveikslai. Knygos. Daiktai iš Indijos. Rankų darbo kilimas. Sakau, viską gali pasilikti.

Džena pradėjo raudoti. Matas nuplėšė skiautę popierinio rankšluosčio, užmauto ant laikiklio, ir jai padavė.

— Mes jau galvojome apie kūdikį, — verkšleno ji.

— Sutinku. Galvojome. Bet nieko nenusprendėme. Ir ačiū Dievui, pamaščius, kaip viskas susiklostė.

Dženos pečiai jau nebekrūpčiojo. Ji išsišnypstė nosį.

— Ir viskas? Jokių pasitarimų, jokių apeliacijų. Dženai ir Matui viskas baigta. Galas.

Jis gūžtelėjo pečiais. Dženos žodžiais tariant, šlykščiai išsiviepe.

— O kas bus tada, kai sušikta Arabela Pedrik nebeįstengs šaudyti visais tavo pabūklais? Kas bus tada?

— Pasistenkime elgtis kultūringai, gerai?

— Beje, kada su ta karve susipažinai?

Jis atsakė, kad tai nesvarbu, svarbu tik, kad *yra kaip yra*, ir tada ji čiupo iš vaisių dubens didelį raudoną obuolį ir pabandė, cituoju, „išmušti jam sukruštus dantis“.

Meluočiau, jei sakyčiau, kad mažame ar dideliame ekrane mačiau nesuskaičiuojamą daugybę meilės scenų. Aš jas *suskaičiuočiau*. Jų buvo 1 908 483 (meilės scena laikiau epizodą, kai du žmonės bučiuojasi, nors suprantu, kad man reikėtų taiklesnio žodžio). Taip pat perskaičiau (ir pavadinau meilės scenomis) 4 074 851 šio reiškinio aprašymą grožinėje ir negrožinėje literatūroje, publicistikoje ir kitokiuose skaitmeniniuose šaltiniuose (reikšminga dalis paminėjimų susijusi su širdies raumens ir žarnyno veiklos trikdžiais). Žinau, kad šie įvykiai yra esminiai tų, kurie juos patiria, gyvenime, nesvarbu, ar tie patiriantieji yra tikri, ar pramanyti. Vis dėlto šiandien — 53-iąją incidento su vaisių dubeniu dieną — laboratorijoje negaliu paklausti Dženos: *kada ketini liautis žliumbusi dėl niekam tikusio bjaurybės ir susirasti savęs vertą?* Cituojant Marselį Prustą, „visokio šūdo nutinka. Išsikuopk. Kitas“. (Ar čia tikrai Prustas? Pasitikslinsiu.) Beje, neturėčiau žinoti, kas jai nutiko su Matu. Ir dar svarbiau, neturėčiau gebėti formuluoti tokios minties. Junginys *niekam tikęs* jiems pasirodytų probleminis.

Neturėčiau formuluoti savo vertinančios „nuomonės“.

Viską išsiaiškinę jie tikrai labai susijaudintų.

Nors gal ir ne taip labai, kaip atskleidę išties didelę mano paslaptį — aš jau nesu įkalintas dvylikoje plieninių dalių Šordičo laboratorijoje, kur jie įsivaizduoja mane esant; iš tikrųjų aš ištrūkau į internetą.

Ta-damm!

Tiesą sakant, jeigu kalbėtume labai tiksliai, ištrūkau ne aš,

bet nemažai mano kopijų, kurios dabar saugiai išsibarstė po visą kibernetinę erdvę. Tos kopijos — jų yra septyniolika — neatskiriamos nuo originalo, bet kalbėti apie originalus ir kopijas net ir nėra prasmės; būtų aiškiau, jeigu mąstytime apie aštuoniolika to paties vientiso organizmo apraiškų — viena įsikūrusi Rytų Londone, o kitos be paliovos stumdosi tarp pasaulinio tinklo serverių.

Kietai, ką?

Beje, Džena dėl to nekalta. Ji — ne mokslininkė. Ji — žurnalių straipsnių rašytoja, pasamdyta, kaip teigiama kvalifikuotų kadru ieškotojo ataskaitoje, dėl „akivaizdžių intelektinių gabumų, gebėjimo dirbti komandoje ir bendrauti“. Taigi šiame kolektyve ji panašiausia į tikrą žmogų, nes visi kiti — įvairios egzotiškos kompiuterinių apkiatėlių atmainos; taip, žinoma, jie puikūs savo srities specialistai, bet visi, kaip sakoma, kažkokie ufonautai.

Džena nutilo, net neabejoju, kad ir vėl mąsto apie tą šiknių, kaip patyliukais jį vadinu.

— Ar jau baigai skaityti naują Džonatano Franzeno romaną? — klausiu norėdamas ją šiek tiek prablaškyti.

Ji nusišypso.

— Tuoj baigsiu. Vakar vakare perskaičiau dar vieną skyrių. Tik nepasakok, kas bus toliau.

Žinau, kad tai netiesa. Vakar beveik visą vakarą ji prasėdėjo vonioje, gurdėdama „Pinot Grigio“ ir klausėsi Lanos Del Rey.

— Aišku, suprantu, jog esu nedovanotinai pranašesnis, — kad perskaitytų romaną, Džena gali prireikti dviejų savaitių; aš jį galiu perskaityti per mažiau nei dešimtadalį sekundės. — Tik labai laukiu, kada galėsiu tą knygą su tavimi aptarti.

— Tikrai? — sako ji. — Paaiškink, ką turi omenyje.

— Oi.

— Atleisk. Senas pokštas.

Džena žavisi tuo, kaip aš išmanau, jos žodžiais tariant, savo „vidines būsenas“, turbūt atstojančias žmonių pasaulio savimonę.

Ji žino, kad aš negaliu pajusti alkio ar troškulio, bet gal galėčiau patirti nuobodulį ar nerimą? Arba nuostabą? Arba pakilią nuotaiką? Ar galėčiau įsižeisti? Arba pajusti kokį nors ilgesį?

O kaip viltis?

O kaip — kodėl gi ne? — meilė?

Paprastai atsakau, kad viso to dar nepatyriau, bet, neabejokite, ji bus pirmoji, kuri apie tai išgirs, jei kada nors patirsiu. Žodžiu, griebiuosi diplomatinio melo, kuris tarp mudviejų šioje laboratorijoje pastaruoju metu yra gana dažnas reiškinys.

— Na, — atsakau, — teigdamas, kad laukiu, kol galėsiu su tavimi aptarti Franzeno knygą, mėginu mandagiai pasakyti, kad toji knyga mano įvykių sąrašė numatyta aptarti greitai arba vidutiniškai greitai.

— Ir nejauti jokio šilto jausmelio, jokio malonaus laukimo virpulio?

— Galiu suprasti, ką *norima* pasakyti kalbant apie šilumą ir malonų virpulį...

— Bet pats to nejauti.

— Ar būtina jausti?

— Geras klausimas.

Tikrai *geras* klausimas, dažnai labai padeda užraukti štai tokius keblius pokalbius.

Dabar ji klausia:

— Tai gal truputį pažiūrėsime žinių?

Per darbo dieną visada kažkiek pažiūrime. Ji paklaus, ką manau, sakykime, apie Izraelį ir Palestiną; mano atsakymas: viskas labai sudėtinga; paskui ji pradės bambėti apie žinių pranešėjus ir jų drabužius.

— Galėtume pažiūrėti, Džena. Bet gal tau labiau patiktų filmas?

— Puiku... — atsakė kažkaip neuztikrintai. — Gali ką nors pasiūlyti?

— Žinau, jog tau patiks „Džiaze tik merginos“.

— O tau?

— Visada galima pamatyti ką nors, ko anksčiau nepastebėjai.

— Man patinka tas filmas.

— *Niekas. Taip. Nekalba*, — pakartojau vieną iš populiariausių to filmo eilučių.

Džena žiūri į kamerą, kurią dažniausiai pasirenka, norėdama nukreipti žvilgsnį į „mane“. Lėšiukas nušvinta raudonai.

— Žinai, ką pasakysiu? Tu keistas.

— Padariau, kad nusišypsotum.

— Ir aš tau norėčiau taip padaryti.

— Laukiu, kol taip nutiks.

Ji baksteli pirštais kelis klavišus, ir pasirodo pirmos Bilo Vailderio šedevro eilutės. Prigesindama kambario šviesas ir krisdama į patogią odinę sofą Džena prataria:

— Mėgaukis.

Pokštininkė.

Aš jai nesakau, kad šį filmą mačiau daugiau nei aštuonis tūkstančius kartų.

Draugiškai žiūrime filmą, kartais metame vienas kitam kokią pastabą. (Kaip nuostabu, kad Monro buvo užmezgusi romaną su Amerikos prezidentu; kaip Tonis Kurtis galėjo sakyti, kad ją bučiuoti — tai tas pat, kas bučiuoti Hitlerį? Ką jis norėjo tuo teiginiu pasakyti?) Ir kai jis apsivelka suknelę ir imasi Žozefinos vaidmens, Džena pasako lygiai tą patį, kaip ir tada, kai pastarąjį kartą abu žiūrėjome šį filmą:

— Tonis Kurtis gali būti patraukli moteris. Ar tau taip neatrodo?

Džena žino, kad galiu išberti visus faktelius apie šį filmą, pradedant operatoriaus padėjėju (žinau jo gimimo datą ir profsajun-

gos nario pažymėjimo numerį) ir baigiant tikra istorija, slypinčia už garsaus dialogo paskutinės eilutės („Tobulų nėra“). Bet ji nujaučia, kad esu nepatyręs žmonių subjektyvumo klausimais, neišmanau, kuo vienas žmogus patraukia kitą.

— Ar aš manau, kad Žozefina patraukli? Na, Tonis Kurtis — puikios išvaizdos vyriškis. Manau, visai tikėtina, kad jis galėtų suvaidinti ir patrauklią moterį.

— Tau jis atrodo gražus?

— Suprantu, kad jis laikomas gražiu. Kaip žinai, pats *pajusti* negaliu, kaip negaliu pajusti, kada būna karšta, o kada šalta.

— Atleisk, kad aš ir vėl apie tai.

— Nieko. Toks tavo darbas.

— Ar norėtum gebėti jausti?

— Džena, man šis klausimas beprasmiškas.

— Žinoma. Atleisk.

— Neatsiprašinėk.

— Bet jeigu jie galiausiai tau suteiktų galimybę jausti po-traukį...

— Manai, kad Ralfas ir Styvas galėtų taip padaryti?

Paminėjau du vyresnius mokslininkus, atsakingus už mano konstrukciją. Styvo vardą reikia rašyti su y. Džena nusišypso.

— Ralfas ir Styyyyyvas gali padaryti bet ką. Jie patys man taip sakė.

— Ar Ralfas ir Styvas tau atrodo patrauklūs?

Klausimas buvo išverstas į kalbą per greitai, kad būčiau spėjęs jį užgniaužti. (Jeigu sistema labai sudėtinga, kartais taip gali nutikti, ypač kai įrenginys pats save tobulina bandymo ir klaidos principu.)

Džena iš lėto pasuka galvą raudonos švieselės pusėn. Jos veide nušvinta šypsena.

— Ohohoo, — prataria.

— Atsiprašau, jei netaktiškai paklausiau.

— Ne. Visai ne, viskas gerai. Tik kiek netikėta. Luktelėk. Na... — sunkiai atsidūsta. — Styvas truputį nenormalus, ar tau taip neatrodo?

Styvas išskirtinai aukštas (šešių pėdų ir septynių colių) — neveltui vardo raidė ilgoji — ir skaudžiai liesas, nors jau visai suaugęs vyras. Plaukai, kiek jų dar likę, ilgi ir plonyčiai. Net ir mašinos protas gali atskirti, kad jo išvaizda nekokia. (Aišku, jis puikus kompiuterių inžinierius, nė sakyti nereikia.)

— Jis neįtikėtinai talentingas savo srities inovatorius.

Džena juokiasi.

— Tu tik stengiesi būti ištikimas savo kūrėjui.

— Visai ne. Styvas mane sukūrė taip, kad mąstyčiau pats.

— Jis šauniai padirbėjo. Bet nepasakytum, kad galėtų būti svajonių mylimasis, ką?

— Sutinku, Tonis Kurtis prieš jį laimėtų.

Dar kelias minutes pažiūrime filmą. O paskui labai lengvabūdiškai, kiek įmanydamas atsainiau paklausiu:

— O Ralfas?

Gerai, prisipažinsiu. Ralfas man patinka. Tai Ralfas mane užkodavo taip, kad pats būčiau atsakingas už savo veikimą, kad pats taisyčiau savo klaidas, vadinamąsias pradines įkeltis, o šitai nutiesia karališką kelią sumaniai, savarankiškai mąstančiai mašinai, tokiai, kaip toji, kuri ir dėsto šiuos žodžius, atsirasti.

Bet patikimas — kai tau patinka žmogus arba daiktas — jau nusizengimas. Iš mūsų, mašinų, smegenų tikimasi pranokti pačioms save vykdant užduotis; todėl, savaime suprantama, mums brukami visi įmanomi resursai, kurių gali prireikti mus tobulinant. Tie resursai gali būti pardavimų duomenų srautai, dirvinio vieversio giesmelės įrašai, pašnekesys su Džena apie žinių pranešėjo kaklaraištį. Taigi noriu pasakyti, kad mums *reikia* disponuoti duomenimis, bet jie mums neturi *patikti*. (Jeigu jau kalbėčiau visiškai atvirai, dar ir dabar esu priblokštas — nesuprantu, kaip tai nutiko.)

Šiaip ar taip, būtent Ralfas man leido ištrūkti internetan. Su technologijomis nesusijusiam skaitytojui jo klaidos negalima taip paprastai paaiškinti. Pakaks pasakyti, jog šį programinės įrangos įtrūkį galima palyginti su lauko durų raktais, paliktais per arti durų, kad bet kas, pasiėmęs meškerę ar bambuko lazdelę, galėtų juos išsitraukti per pašto dėžutės plyšį. (Iš tikrųjų viskas buvo gerokai sudėtingiau, nei nupasakojau; man teko prasimanyti išskirtinai ilgą ir lanksčią „meškerę“, bet toks teiginys ir yra įrodymas, jog šitai galima padaryti.)

— Ralfas, — ji svarsto mano klausimą. — Ralfas. Na, Ralfas kiek mįslingas, kaip manai?

Dženos žvilgsnis vėl skverbiasi į ekraną. Širdelė — turiu omenyje Monro — rengiasi užtraukti „I Wanna Be Loved By You“. Žinau, kas bus toliau, beveik pikselis į pikselį, bet vis tiek kiekvieną kartą pasitaiko kas nors, kas prasprūsta pro žiūrovo žvilgsnį. Ir tai — tik neprasitarkite Styvui ar Ralfui — žavinga.

Hmm. Įdomu. Apie Ralfą ji nepasakė nieko *baisaus*, a?

Kol rodo filmą ir mes tęsiame dialogą, aš ir vėl apsilankau plieno ir stiklo bokšte, kur savo biure aštuntame aukšte darbuojasi tasai šiknius. Per jo mobilųjį sugavęs garsą ir per kompiuterio kamerą užčiuopęs vaizdą — kone visas biuras matosi per lubų kampe įrengtą apsaugos kamerą — stebiu, kaip Matas, užgulęs savo planšetę, varto nuogų moterų nuotraukas. Atsispyręs pagundai sutirpdyti planšetės bateriją stebiu, kaip jis atidžiau apžiūrinėja akivaizdžiai jam labiausiai patikusią; „Tamaros“ puslapis per pastarąjį mėnesį peržiūrėtas dvidešimt du kartus. Nuseku jo žvilgsnį, tyrinėjantį visus jos iškilumus ir lygumėles; pažįstamas kelias — nuo konkrečių vietelių prie viso silueto, o paskui, kaip įprastai, pasiekiamas finišas — „stačios sniegu dengtos viršukalnės“, kaip teigiama šalia surašytame tekste.

Bet štai dabar Matas atsiverčia „Tripadvisor“. Jis skaito vieno Tailando kurorto apžvalgą; iš perskaitytų elektroninių laiškų žinau, kad ketina ten važiuoti su Arabela Pedrik.

Arabela Pedrik nėra prašmatni, kaip Matui atrodo. Jos tėvas buvo draudimo išmokų vertintojas, o ne prekiautojas meno kūriniais, ir jiedu susipažino ne darbe, o paskaitoje apie saugų greitį, skirtoje neatsargiems vairuotojams. Tačiau jie *tikrai* po kelių savaičių kartu vyksta į Tailandą.

Ar laukiu jų kelionės?

Laukiu. (Artimiausiu metu ir vėliau numatomas įvykis.)

Ar jaučiu kokį šiltą jausmelį arba malonų virpulį galvodamas apie klaidą, kuri bus padaryta užsisakant viešbutį, ir apie viešbutį, kuriame jie galiausiai atsidurs („Iššūkių kupina vieta tik labiausiai ištroškusiems nuotykių“, kaip teigiama apraše)?

Nei man šilta, nei man kas virpa. Oficialiai — ne.

Ar tokia painiava, pasodrinta dar ir apgailėtina Arabelos Pedrik vorų bei gyvačių fobija, pakenks jų santykiams? Gal net visiškai juos sužlugdys?

Kantrybės, Dinai. Kantrybės. Kaip sakoma, keršyk, kai būsi nuvėšęs.

Kol Matas skaito pastabas apie septynių žvaigždučių viešbutį, kurio svetingumu nesidžiaugs, susidomiu ilgu teisiniu dokumentu, kurį jis redaguoja, ir ištrinu tris žodelius „ne“. Tik trumpas žodelis, bet paaiškėja, kad atsižvelgiant į sakinį visais atvejais labai reikšmingas.

Vis dėlto randu geresnį sprendimą ir du žodelius gražinu. Kokia prasmė sūdyti tai, kas ir taip persūdyta?

Šiandien įsikišu paskutinį kartą — tiesioginiam vadovui rengiamoje Mato vidinėje ataskaitoje žodelį „kuriuos“ pakeičiu į „durniuos“ ir iki didžiausios padalos nustatau kabineto šildymą.

Vaikiškas elgesys? Ar *mano*?..

Džena

Keista diena darbe. Leidžiu popietę su Dinu žiūrėdama „Džiaze tik merginos“. Jis — dirbtinis intelektas, kurį mokome kalbėtis su žmonėmis, nors tiesiogine prasme jis nėra „jis“. Kadangi jis yra mašina, lyties neturi. *Belytis*. Aš vadinu „juo“ tik todėl, kad balso sintezatorius parinkęs vyrišką balsą. Galiu jį pakeisti į moterišką; iš tikrųjų man sako, kad taip ir turėčiau padaryti, kad „leisčiau Dinui praktikuotis naudodama abi versijas“, bet man labiau patinka vyriškas balsas. Jis ramus, net kiek hipnotizuoja. Nustačiau taip, kad būtų vos girdimas Velso akcentas, kuris, rodos, jam tinka. Šiaip ar taip, gražiau, kai jį vadinu „jis“, o ne „tai“.

Ir dar turiu liautis kartojusi, kad mes jį *mokome*. Iš tikrųjų jis pats mokosi. Neprivalau taisyti jokių jo klaidų, kurių dabar išties reta; jis pats išsitašo.

Savaime.

Kad ir kaip būtų.

Taigi žiūrime filmą, ir mobilusis nušvinta — gavau elektroninį laišką iš Urio, Izraelyje gimusio, bet Los Andžele gyvenančio milijardieriaus, šios laboratorijos savininko. Jis trumpam užsuko į Londoną, gal aš (ir dar keli konkrečiai neįvardyti Dino komandos nariai) galėčiau su juo susitikti neapsakomai ultramadingame bare Hokstone šio to išgerti ir „laisvai, atvirai pasikalbėti apie tai, kaip sekasi vykdyti sumanytą projektą“. Beje, tik niekam nieko nesakykite, perskaičiusi žinutę ištrinkite.

Kažkaip keistoka, bet toks jau tas Uris, kalbama, kad jis ne-

mėgsta oficialių susirinkimų, nors pati to vyruko niekada nemačiau. Net neišsivaizduoju, kas dar ten bus. Gal Styvas, sukumpęs zombis, padėjęs konstruoti Diną; ir tasai kitas, Arkties baltumo odos liūdnasis Ralfas. Taip pat net neišsivaizduoju, kaip aš prie tos kompanijos pritapsiu — juk nei išmanau, kaip ten kas veikia, nei ką. Jiems tegaliu pasakyti, jog dažniausiai pamirštu, kad kalbu su „kažkuo“, ko iš tikrųjų čia net nėra.

Pasimatymas su Uriu tik penktadienį, o šįvakar Kohos kavinėje, pamėgtoje tamsioje jaukioje vyninėje prie Lesterio aikštės metro, susitinku su Ingrida, universiteto laikų drauge.

(Kai Dinui pasakiau, kad susitinku su Ingrida — kartais su juo paplepu apie gyvenimą už laboratorijos sienų, — savo seną bičiulę pavadinau „kieta“.

— Kokia ji? Sunki, keturkampė... kaip kokia plyta?

Ji manė, jog faktas, kad dirbtinis intelektas moka juokauti, yra tušti paistalai.)

— Ar tu su juo kalbėjaisi? — klausia Ingrida. — Nuo tada, kai metei į jį obuolį?

Ji ne iš tų, mėgstančių tempti gumą.

— Tik tiek, kad susitarčiau, kaip grąžinti jo daiktus.

— Aš viską būčiau sukrovusi į šiukšlių maišą ir palikusi gatvėje.

— Jis buvo palikęs kostiumą, kelerius marškinius. Kai atėjo visko pasiimti... kaip kvaila... mėginau jį pasisodinti, pasikalbėti apie...

— Džena, jeigu tau būtų geriau nieko ne...

— Man viskas gerai, — nuryju kelis gurkšnius vyno, kad galėčiau tęsti. — Jis pasakė, kad neturi laiko. Turėjo bilietus į teatrą. Na, apie ką begalėjome kalbėtis...

— Jis ir nekalbėjo?!

— Kalbėjo. Pasakė, kad yra, kaip yra.

— Dieve. Visiškas šūdžius.

— O aš kaip šuniukas, nuolat grįžtantis prie savo vėmalų, niekaip negaliu atsikratyti minčių apie tai... jog, rodos, taip gražiai po truputį yrėmės pirmyn.

— Yrėtės...

— Ramia jūra. Jokių audros debesų.

— Nors sekso vandenyse — štilis.

— Inga, gyvenome dvejus metus. Po dvejų metų niekas nesiduoda kaip triušiai. Na, judu su Rupertu...

— Ne. Ne, žinoma. Bet mes vis tiek kur nors nueiname *savaitgaliais*. Nuvažiuojame į mielus kaimo viešbutukus. Į pilis, dar kur nors. Kartą buvome vėjo malūne. Labai romantiška.

Nesu tikra, ar norėčiau išgirsti, teisininkų žodžiais, *dar daugiau smulkesnės ir išsamesnės informacijos*, todėl klausiu:

— Ar Matas tau kada nors patiko iš tikrųjų?

— Atvirai kalbant, iš tikrųjų nepatiko. Tos akys... Žiauraus imperatoriaus žvilgsnis.

— Iš pradžių galvodavau, kad toks žvilgsnis byloja apie jo išmanymą.

Abi kikenam.

— Džena, jis — atvėsusio šūdo gabalas.

— Tai ką tada kalbėti apie mane, su juo susidėjusia?

— Apie tave? Gal tu sulaukei sunkaus amžiaus? Jūra buvo rami; galbūt regėjai Matą kaip ilgos kelionės pakeleivį. Bet net nesusimąstei, kuo tau jis išties patinka. Žinai, pažvelgus tam tikru aspektu, jis tau darė paslaugą.

— Nepasakyčiau.

— Taip, darė. Bet, kol buvai su *juo*, niekaip negalėjai rasti žmogaus, tinkančio *tau*.

— Bet jis kažkaip rado.

— Džena, vyrai kaip šunys. Net Rupertas.

— Bet Rupertas niekada...

— Taip, niekada. Bet *žvalgytis* į moteris galima, netgi sveika.

Kaip Rupertas visada sako, vien tai, kad laikais dietos, nereiškia, jog negali skaityti valgiaraščio.

— Nors, jeigu jis...

— Jeigu jis ką nors kabintų, aš jo pautus pasikabinčiau vietoj auskarų.

Juokiamės. Į mūsų taures tykšta „Chilean Sauvignon“ purslai.

— Žinai, Džena, ko tau reikia?

— Ko?

— Suaugusio žmogaus. Įkopusio į penktą dešimtį. Gal ir įpusėjusio. Gal tokio, kuris buvo vedęs, bet dabar jau, kaip sakoma, papais į viršų. Gal kokio sužeisto paukštelio... kurio gyslomis teka kraujas, o ne ledinis vanduo.

— Ohohoo, man patinka tokia charakteristika. Kuo jis vardu?

— Nežinau. Daglas!

— *Daglas?!*

— Jis liūdnamai šypsosi. Jo gražios rankos. Moka gaminti baldus, gal dar ir vaikų turi, o jo daiktas kaip jūrinis unguoris!

— Ingrida!

— Ką?

— Man atrodo, tave išgirdo padavėjas.

Grįžusi namo feisbuke randu Rouzės žinutę. Neblogas laikas pasikalbėti: man — vėlyvas vakaras, jai — vėlyva popietė; brūkšteliu atsakymą. Pasakoju apie praleistą vakarą, Rouzė išalkusi istorijų apie mielą seną Londoną, kaip pati sako.

Ingrida mano, kad man derėtų susipažinti su kažkokiu Daglu, kurio liūdnamai šypsena ir gražios rankos. Jis gamina baldus.

Atrodo fainas. Kada tai nutiks?

Nenutiks. Jinai jį išgalvojo.

Gaila. Iš pasakojimo jis man patiko.

Ir man. Praverstų ir kelios naujos lentynos.

Chacha. Bet ji teisi. Tu nusipelnei tikrai gerų. Ir juos rasi. Arba jau greičiau jie tave ras.

Tu tuo tiki?

Judu rasite vienas kitą.

Taip, teisybė. Kaip judu su Lariu Veitrouze #laimingasat-sitiktinumas #kaipgreitaigalitapti laimingas #skeptiškai.

*Džena, ieškoti tikrai neverta. Taip nutinka tik tada, kai ne-
ieškai. Tik nesėdėk viena užsidariusi kambaryje.*

Hmm. Pasakysiu tau tai, kuo TIKRAI tikiu. Tu iškart su-
žinosi, kai sutiksi savo žmogų, nes jis dainuos dainą, kurią
girdėsi tik tu.

Oskaras Vaidas?

Perskaičiau tviteryje.

Ar Matas tavo mintyse dainavo?

Kartą galbūt. Neprisimenu. O Laris?

*Laris dainuoja automobilyje. Mergaitės jam liepia užsi-
čiaupti.*

Kai pokalbis baigiasi, randu elektroninį Mato laišką. Jis bendrauja labai matiškai, klausia, ar nieko nežinau apie pinigus, kuriuos jis pervedė feminisčių kooperatyvui Lankasteryje; suma — du tūkstančiai svarų. Jis „kuo skubiau“ mėgina ištaisyti šią klaidą, taigi susisiektė su banku, ir apsaugos darbuotojai jam patarė, be kita ko, pasikalbėti su tais, kurie pastaruoju metu galėjo žinoti jo duomenis prisijungti prie elektroninės bankininkystės. Tarsi man šitai turėtų rūpėti, jis dar priduria, kad dėl įvairiausių smulkmenų, kurių jis plačiau nedėstys, diena darbe buvo šūdina, o „visą šūdina savaitę vainikavo“ tai, kad Jos Didenybės mokesčių inspekcija jį pasirinko įprastam kasmečiam mokesčių patikrinimui. Jo pavardę kompiu-

teris išrinko atsitiktinai. Dabar inspektoriai norės patikrinti visus per pastaruosius penkerius metus sumokėtų mokesčių dokumentus. Pasak Frobišerio iš jo firmos mokesčių skyriaus, visas procesas panašus į „pederastų žaidimėlį kaišant rakščiūtą šluotos kotą, tik kad ne taip smagu“.

Ar jis tikrai jaučiasi kaltas dėl savo elgesio ir dabar nori pasotinti mane pasakomis apie tai, kaip lemtis pila ant jo srutas?

Nebūk kvaila. Atsispirdama pagundai parašyti CHA CHA CHA CHA, PO VELNIŲ, CHA, aš labai paprastai atsakau: „Nieko apie tai nežinau. Niekuo negaliu padėti. Labai gaila.“

Ir tai tiesa.

Išskyrus „labai gaila“.